

Ach, het is maar een format

1. De wereld leek even stil te staan toen de beelden van de ramp in de textielfabriek in Bangladesh ons bereikten. 'Leek', want het duurde niet lang. En dat was ook niet verwonderlijk, want eigenlijk wisten we het allemaal al, **of hadden het op zijn minst kunnen weten**. Maar dat warme jasje uit een ontwikkelingsland is toch zo heerlijk warm en vooral, het kost niet veel. Zo'n situatie leent zich natuurlijk erg goed voor een televisieformat **en dat was nu al vijf jaar geleden niet anders**.
2. 'Wacht eens even. Bedoelt u elk zes of, uh, wij samen zes?' De manager lacht: 'Jij grapjas. Wat dacht je? Elk zes natuurlijk!' Zijn lach lokt kreten van ongeloof uit bij het groepje arbeiders aan de werktafel. Zes bloesjes, daar gaat het over. Zes bloesjes die klaar moeten zijn wanneer de dag om is. Of toch tegen de volgende ochtend, maar dan moeten ze de nacht doorwerken, eventueel tussendoor een uurtje slapen naast zo'n stikmachine.
3. Een Indiase textielfabriek, daar staat de camera. Zo een van die **helleplekken** waar westerse modeketens in vaak onmenselijke omstandigheden goedkope kleren laten fabriceren. **De arbeiders uit de bloesjesdiscussie** werken er niet echt. Het zijn Britse fashionista's en fashionisto's, het type mens dat er een sport van maakt om in de winkelstraten zo veel mogelijk plastic winkelzakken met zo veel mogelijk textiel te vullen. Geen geföhnd of gewaxt stukje haar op hun hoofd **dat zelfs nog maar stilstaat bij de vraag hoe het komt dat** die shirtjes, broeken of jurkjes zo goedkoop zijn. Geen valse wimper aan hun poppetjesogen die nog maar knippert bij de gedachte dat er wel eens bloed, zweet en tranen aan hun jasje zouden kunnen hangen.
4. Laat dat nu exact het type mens zijn dat de Britse omroep BBC zoekt. Ze plukten de jongeren uit Londen en dropten hen vier weken lang in New Delhi, waar ze in lokale textielfabrieken moesten werken aan de kleren die ze in hun thuisland zelf kopen. Ze zouden er **aan den lijve** ondervinden wat het een mens kost om zo'n katoenen niemendalletje te maken, dat ze zelf na twee keer dragen het raam uitzwieren om te vervangen door iets even goedkops.
5. En voelen doen ze het. Zweten, huilen en zeuren, ook dat doen ze. Ze gaan door alle fasen die een mens in dit soort gewetenskwekende programma's passeert. Van euforische **verwondering** over die brok exotiek die hen in de schoot gevallen is op dag één: 'Wow, wat een ervaring, ik in India!' naar **onverbloemde** afkeer: 'Hoe vies en vuil hier!' Van boosheid om het onrecht dat hén aangedaan wordt: 'Ik heb een hele dag gewerkt, ik stink en heb nog niet eens voldoende geld verdiend om een flesje deo te kopen', naar woede om de uitbuiting van de lokale arbeiders. Van onmacht: 'Ik kan dit niet' naar het ultieme inzicht: 'Hoe heb ik mijn hele leven zo egoïstisch kunnen zijn?'
6. Het is een beproefd televisieformat: geef de verwerende duivel die in onze ziel huist, een bad vol ontberingen en hij komt lintwormgewijs naar buiten gekropen, het kopje ootmoedig gebogen. Een format dat soms werkt, en soms niet. Hier wel. Al is het maar omdat het onderwerp razend actueel is na de instorting van de textielfabriek in Bangladesh en de daaropvolgende discussie over 'fairwear'. **Maar schijn bedriegt**. Ondanks de samenloop met de actualiteit is deze vierdelige realityreeks in televisietermen al pure archeologie. Ze werd in 2008 gemaakt en won in 2009 een Bafta Television Award voor de beste non-fictieserie.
7. Dat ze vijf jaar na datum opnieuw wordt uitgezonden en nog perfect in het nieuwsplaatje past, bewijst helaas dat er in de tussentijd nog weinig veranderd is.
8. Lieve Van De Velde is redacteur televisie en radio van de Belgische krant De Standaard.

Source: De Standaard - Lieve Van De Velde - 24 May 2013

1. Wat wordt in paragraaf 1 bedoeld met 'of hadden het op zijn minst kunnen weten'?
 - A. We wisten het niet, maar we hadden het zeker wel kunnen weten
 - B. Misschien wisten we het niet, maar we hadden het zeker wel kunnen weten
 - C. We wisten het allemaal al, maar dat is ook normaal
 - D. Eigenlijk hadden we het best kunnen weten

2. Wat wordt in paragraaf 1 bedoeld met 'en dat was nu al vijf jaar geleden niet anders'?
 - A. Vroeger was het niet anders dan nu
 - B. Het is vijf jaar geleden dat het niet anders was
 - C. Het is nu al niet anders dan vijf jaar geleden
 - D. Het is nu al vijf jaar geleden en toen was het niet anders

3. Wat betekent 'helleplekken' in paragraaf 3?
 - A. hele plaatsen
 - B. plaatsen waar de hel losbarst
 - C. plaatsen die net zo zijn als de hel
 - D. plaatsen die erg fel gekleurd zijn

4. Waarnaar verwijst “De arbeiders uit de bloesjesdiscussie” in paragraaf 3?
 - A. naar hetgeen beschreven wordt in paragraaf 2
 - B. naar de Britse fashionista's en fashionisto's
 - C. naar de mensen met poppetjesogen
 - D. naar de arbeiders die de hele nacht door moeten werken

5. Waarnaar verwijst '... dat zelfs nog maar stilstaat bij de vraag hoe het komt dat ...' (paragraaf 3)?
 - A. naar 'hun hoofd'
 - B. naar 'de shirtjes, broeken of jurkjes die zo goedkoop zijn'
 - C. naar 'Geen geföhnd of gewaxt stukje haar op hun hoofd'
 - D. naar 'het type mens dat ...'

6. Naar wie of wat zocht de BBC in paragraaf 4?
 - A. De BBC zocht naar de arbeiders uit de bloesjesdiscussie
 - B. De BBC zocht naar het type mens waarvan geen geföhnd of gewaxt stukje haar op hun hoofd zelfs nog maar stilstaat bij de vraag hoe het komt dat die shirtjes, broeken of jurkjes zo goedkoop zijn

C. De BBC zocht naar de jongeren uit Londen

D. De BBC zocht naar het type mens dat er een sport van maakt om in de winkelstraten zo veel mogelijk plastic winkelzakken met zo veel mogelijk textiel te vullen

7. Wat betekent “aan den lijve” in paragraaf 4?

A. zelf, en in sterke mate

B. ten koste van je eigen lichaam

C. intensief

D. met je eigen lichaam

8. Wat betekent “verwondering” in paragraaf 5?

A. mirakel

B. verbazing

C. verandering in een wonder

D. extase

9. Wat betekent “onverbloemde” in paragraaf 5?

A. zonder opsmuk

B. verborgen

C. enorme

D. onomwonden, rechtstreeks

10. Wat is de inhoud van het televisieformat dat de auteur in paragraaf 6 beschrijft?

A. De auteur beschrijft hoe mensen door hevige ervaringen tot bepaalde inzichten kunnen komen

B. De auteur beschrijft hoe het een groepje jongeren vergaat dat door de BBC in lokale textiel fabrieken in New Delhi is gedropt

C. De auteur beschrijft hoe de verwende duivel die in onze ziel huist lintwormgewijs naar buiten komt gekropen

D. De auteur beschrijft de wantoestanden in textiel fabrieken in Bangladesh

11. Waarnaar verwijst de auteur in paragraaf 6 als ze zegt 'Maar schijn bedriegt'?

A. Het lijkt alsof het format bijzonder actueel is, maar in werkelijkheid is het al vijf jaar oud

B. Het format past nog precies in het nieuwsplaatje, maar bewijst dat er nog maar weinig veranderd is

C. Het lijkt alsof het format werkt, maar dat is niet echt zo

D. Het format lijkt erg veel medeleven te tonen, maar is enkel en alleen gemaakt om een Bafta Television Award te winnen

12. Welke gemoedstoestand blijkt uit de titel?

- A. droefheid
- B. luchthartigheid
- C. ironie
- D. spot

ANSWER KEY

- 1. B
- 2. D
- 3. C
- 4. A
- 5. C
- 6. D
- 7. A
- 8. B
- 9. D
- 10. B
- 11. A
- 12. C